

Time: 2 ½ Hours

Marks – 80

Please check whether you have get the right question paper.

N B –

1. All questions **are compulsory**.
2. All questions carry **equal marks**.

1 a. Define Archaeology and explain the relations of Archaeology with History.

OR

b. Discuss the various types of excavations.

2 a. Comment on the subsistence patterns and the dwellings of the Palaeolithic or Mesolithic man.

OR

b. Describe the features of Chalcolithic period.

3 a. Discuss the various types of Inscriptions.

OR

b. Trace the development of Brahmi and Kharoshthi scripts.

4 a. Asses the importance of Gupta coins as a source of Ancient Indian History.

OR

b. Bring out the contribution of Numismatics to Ancient Indian History.

*****

(मराठी रुपांतर)

वेळ: २:३० तास

एकूण गुण - ८०

सूचना -

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१ अ. पुरातत्त्वशास्त्राची व्याख्या करून त्याचे इतिहासाशी असणारे संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

ब. उत्खननाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

२ अ. पुराश्म काळातील किंवा मध्याश्म काळातील मानवाच्या उदरनिर्वाहाची साधने आणि अधिवास ह्यावर भाष्य करा.

किंवा

ब. ताम्रपाषाण युगाच्या विशिष्टांचे वर्णन करा.

३ अ. कोरीव लेखांच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

किंवा

ब्राह्मी आणि खरोष्ठी लिपीच्या विकासाचा आढावा घ्या.

४ अ. प्राचीन भारतीय इतिहासाचे संदर्भ साधन म्हणून गुप्त कालीन नाण्यांचे महत्त्व मुल्यांकित करा.

किंवा

ब. प्राचीन भारतीय इतिहास लेखनामध्ये नाणकशास्त्राच्या योगदानाचा आढावा घ्या.

*****